

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

Д.Т.Н., доц.

І.В. Демидов

"_____"
2020 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 4

фахового семінару

зі спеціальності 081 Право

Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти

Національного університету «Львівська політехніка»

від 1 червня 2020 р.

1. ПРИСУТНІ:

10 із 10 науково-педагогічних працівників Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»:

1. **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор;

2. **Гарасимів Тарас Зеновійович** – заступник директора Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор;

3. **Жаровська Ірина Мирославівна** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

4. **Бортник Надія Петрівна** – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор;

5. **Гумін Олексій Михайлович** – завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;

6. **Ковальчук Віталій Богданович** – завідувач кафедри конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук, професор;

7. **Макарчук Володимир Степанович** – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

8. **Сливка Степан Степанович** – завідувач кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;

9. **Личенко Ірина Олександрівна** – завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук, професор;

10. **Канцір Володимир Степанович** – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор.

З присутніх – 10 докторів наук, всі є фахівцями за профілем представленої дисертації.

Голова засідання – **Ортинський Володимир Львович** – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор.

2. СЛУХАЛИ:

Доповідь аспіранта кафедри кримінально-правових дисциплін **Мигалья Романа Васильовича** за матеріалами дисертації: «Катування: кримінологічний аспект», представленої на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право (галузь знань 08 Право).

Науковий керівник: **Якимова Світлана Валентинівна**, кандидат юридичних наук, доцент.

Тему дисертації затверджено “23” січня 2018 р. на засіданні вченої ради Приватного вищого навчального закладу «Львівський університет бізнесу та права», протокол № 5.

Робота виконана на кафедрі кримінально-правових дисциплін Приватного вищого навчального закладу «Львівський університет бізнесу та права».

По доповіді було задано 4 питання, на які доповідач дав правильні та ґрунтовні відповіді. Питання задавали:

- *Гарасимів Т.З.* – професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
- *Канцір В. С.* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор;
- *Сливка С.С.* – завідувач кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук, професор;
- *Бортник Н.П.* – завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор.

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Мигаля Р.В. виступили рецензенти:

- завідувач кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор Гумін Олексій Михайлович,
- завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права, доктор юридичних наук, професор Бортник Надія Петрівна,

які зазначили, що суспільна небезпека досліджуваного злочину полягає в тому, що він зазіхає на досить широке коло суспільних відносин, які забезпечують загальний спокій громадян, суспільну мораль, фізичну і психічну недоторканність особи, нормальний фізичний і психічний розвиток підростаючого покоління. Характерною рисою такого виду злочину є латентність, оскільки багато осіб, які стали учасниками катування приховують такі події, через побоювання та безкарність.

Значна увага у дисертації приділена аналізу міжнародно-правових актів, які захищають права громадян від катувань та жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.

На підставі сучасних теоретичних концепцій та емпіричних даних визначено, що за допомогою трьох видів заходів попередження злочинності, а саме: загально-соціальних, спеціально-кримінологічних та індивідуальних можна попередити вчинення катування.

Мигаль Р.В. планомірно, послідовно і всебічно дослідив питання даної теми, виявив тенденції правотворчої і правозастосовної практики, що представляють науковий інтерес, сформулював пропозиції, які відзначаються

науковою новизною і запропонував авторські шляхи вирішення складних і спірних питань з обраної теми.

З оцінкою дисертації також виступили присутні на фаховому семінарі:

Завідувач кафедри конституційного та міжнародного права, доктор юридичних наук *Ковальчук Віталій Богданович*, який відзначив, що наукове дослідження є актуальним, оскільки боротьба з вказаним видом злочину є досить складним напрямком діяльності, що обумовлює необхідність у його дослідженні. У дисертації сформовано кримінологічні аспекти попередження вчинення катування. Структура дисертації чітка і послідовна, що дало дисертанту можливість глибоко розкрити тему та вирішити поставлені дослідницькі завдання. У вступі чітко обґрунтовано актуальність проблеми, у належному співвідношенні сформульовані мета та завдання дослідження. Об'єкт та предмет дослідження сформульовано правильно. Логічно окреслено систему використаних в роботі дослідницьких методів. Належним чином опрацьовано науково-теоретичну й нормативну базу.

Концептуальні положення розроблено автором самостійно, на підставі особистих досліджень та опрацювання монографічної літератури, міжнародних та внутрішньодержавних джерел законодавства, статистичних даних, інформаційних довідок тощо.

Дисертація є особистим дослідженням автора. Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримані автором особисто.

Наукові праці повністю висвітлюють основні результати дисертації.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Професор кафедри теорії, історії та філософії права, доктор юридичних наук *Жаровська Ірина Мирославівна*, яка акцентувала увагу на актуальності теми дисертації, та зазначила, що розроблення кримінологічної характеристики катування належним чином не досліджена на науково-теоретичному рівні. У зв'язку з цим виникає необхідність удосконалення засобів виявлення вказаного виду злочину та удосконалення методики його попередження.

У роботі належним чином розглянуто історіографію розвитку та здійснено аналіз стану дослідження кримінологічних аспектів катування. Всебічно висвітлено кримінологічну характеристику особи, яка вчинила катування та потерпілого від катування.

Концептуально узагальнено практичний і теоретичний досвід учених, чий

наукові інтереси та праці дотичні до проблемного поля дослідження. Провівши всебічний комплексний аналіз проблеми, дисертант створив власне цікаве й змістовно цілісне наукове дослідження, позначене новизною і багатоаспектністю. Аналіз роботи свідчить, що аспірант, у ході написання дисертації, оволодів навичками самостійно ставити та вирішувати дослідницькі завдання, які мають важливе значення для науки кримінології.

Для досягнення окресленої мети у дисертації правильно було визначено завдання, які вирішено у повному обсязі.

Робота належним чином структурована. Сформульовані у дисертації положення, висновки і пропозиції є достатньо обґрунтованими, що свідчить про наукову зрілість автора.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

Завідувач кафедри цивільного права та процесу, доктор юридичних наук *Личенко Ірина Олександрівна*, яка звернула увагу присутніх на те, що дисертаційне дослідження Мигаля Р.В. вирішує нове наукове завдання, що полягає у формуванні досконалої кримінологічної характеристики катування.

Вдалим є проведення класифікації осіб, які найчастіше стають жертвами катування, з'ясовано чинники, які детермінують вчинення катування та розкрито особливості загально-соціальних, спеціально-кримінологічних та індивідуальних заходів попередження катування.

Звернула увагу на те, що висновки в дисертаційній роботі аспіранта Мигаля Р.В. свідчать про його високу фахову підготовку та уміння досліджувати питання, що стосуються теоретичних підходів у поясненні та оцінці проблемних питань дослідження, а також виробленні пропозицій та рекомендацій, які сприяють розв'язанню завдань, передбачених темою дисертаційного дослідження.

Отримані результати достовірні та обґрунтовані. Висновки, запропоновані аспірантом, сприяють подальшому осмисленню та розв'язанню проблем попередження вчинення катування.

Зважаючи на викладене, можна зробити висновок про те, що обговорювана дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням, у якому отримані нові оригінальні за змістом та обґрунтовані наукові і практичні результати.

Загальна характеристика дисертації – позитивна.

В обговоренні дисертації також взяли участь – *Ортинський Володимир*

Львович – директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор; *Гарасимів Тарас Зеновійович* – заступник директора Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти, доктор юридичних наук, професор; *Канцір Володимир Степанович* – професор кафедри кримінального права і процесу, доктор юридичних наук, професор.

Головуючим було зачитано характеристику наукової зрілості аспіранта, яка надана науковим керівником *Якимовою Світланою Валентинівною, кандидатом юридичних наук, доцентом*, де відзначено, що Мигаль Роман Васильович, у процесі підготовки дисертації, проявив себе як наполегливий, цілеспрямований та високо професійний дослідник. Усі рекомендації наукового керівника виконував своєчасно і добросовісно. Роман Васильович завжди творчо підходив до вирішення поставлених наукових завдань, застосовував інноваційні методи дослідження. У кінцевому підсумку все це дозволило аспіранту Мигалю Роману Васильовичу досягти поставленої мети дисертаційної роботи, що полягала в одержанні комплексного наукового знання, систематизованого у формі кримінологічної моделі попередження катування.

Уміле й комплексне поєднання наукових методів забезпечили обґрунтованість наукових висновків і результатів дослідження.

Дисертаційна робота Мигалю Романа Васильовича на тему «Катування: кримінологічний аспект» (спеціальність 081- Право) є завершеною науковою працею, що полягає у комплексному дослідженні кримінологічному аналізі катування, що включає в себе кримінологічні особливості, характеристику осіб, які стали жертвами цього злочину та осіб, які вчиняють такий злочин, причини та умови їх злочинних дій, а також основні напрямки та конкретні заходи попереджувальної діяльності щодо зазначеного злочину.

Основні результати та висновки дисертації всебічно висвітлені у наукових працях аспіранта, мають широку сферу практичного застосування у науково-дослідній діяльності, правотворчості, юридичній практиці, навчальному процесі.

Робота виконана на належному науковому рівні, відповідає усім вимогам, що висуваються до такого виду наукових праць та може бути рекомендована для подання у спеціалізовану вчену раду для подальшого прилюдного захисту.

4. Заслухавши та обговоривши доповідь Мигалю Романа Васильовича, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі зі спеціальності 081 Право

Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», прийнято наступні висновки щодо дисертації "Катування: кримінологічний аспект":

Висновок

фахового семінару зі спеціальності 081 Право

Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

«Катування: кримінологічний аспект»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії Мигалія Романа Васильовича за спеціальністю 081 Право (галузь знань – 08 Право)

4.1. Актуальність теми дисертації. Для досягнення духовного та морального добробуту в суспільстві перед державою постає завдання, а саме: забезпечення істини та справедливості, захисту прав і свобод людини та громадянина, честі, гідності й репутації.

Як показує Конституція України, життя і здоров'я людини, її честь і гідність, недоторканність і безпека є найвищою соціальною цінністю, і перед державою стоїть обов'язок у захисті вказаних прав, а саме, що «ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню».

На сьогодні особливе місце в нашій державі посідає боротьба з катуванням. Для України катування чи тортури не залишились в середньовіччі, а існують і «розвиваються» до сьогодні.

Суспільна небезпека досліджуваного злочину полягає в тому, що він зазіхає на досить широке коло суспільних відносин, що забезпечують обстановку загального спокою, суспільну мораль, фізичну і психічну недоторканність особи, нормальний фізичний і психічний розвиток підростаючого покоління. Характерною рисою даного виду злочину є латентність, оскільки багато осіб, які стали учасниками катування, приховують ці події через побоювання та безкарність.

Катування має низку загальних не тільки кримінально-правових, а й кримінологічних ознак: їх детермінація, характеристика осіб, які їх здійснюють, і, відповідно, заходи попередження. В даний час практику попередження катувань в країні навряд чи можна назвати ефективною, що пов'язано з небажанням і боязню потерпілих звертатися за допомогою до правоохоронних органів, недоліками в роботі самих правоохоронних органів щодо профілактики

зазначеного злочину, слабким попереджувальним потенціалом кримінального покарання за такі діяння. У цих умовах необхідні розробка і реалізація нових, більш ефективних попереджувальних заходів впливу на названий злочин, що дозволить скоротити не тільки кількість катувань, а й насильницьких злочинів в країні в цілому. Всі перераховані вище обставини підкреслюють актуальність теми щодо кримінологічної характеристики катувань і обумовлюють науковий інтерес до неї.

4.2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертацію виконано відповідно до положень розділу 4 Стратегії сталого Розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. Постанови НАН України від 20.12.2013 р. № 179 «Про Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2014–2018 роки» та рекомендацій Ради президентів академій наук України для ВНЗ щодо виконання досліджень за Пріоритетними науковими напрямами досліджень (п. 3.4. Політико-правові науки); у межах науково дослідної роботи Приватного вищого навчального закладу «Львівський університет бізнесу та права».

4.3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів полягає у проведенні теоретичного узагальнення та новому вирішенні наукового завдання, що полягає у розробці кримінологічної характеристики катування.

4.4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій підтверджується теоретичним розробленням (обґрунтуванням) базових положень, результатами апробації; відповідністю результатам інших авторів, а також комплексним поєднанням наукових методів дослідження (логіко-семантичний, моделювання, логіко-нормативний, структурного аналізу, системно-функціональний, анкетування, опитування, контрольної групи тощо).

4.5. Ступінь новизни основних результатів дисертації, порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру, результатів полягає в тому, що за характером і ступенем розглянутих питань дисертація є першим в Україні монографічним дослідженням, де здійснена комплексна та системна розробка кримінологічної характеристики катування.

Елементи наукової новизни конкретизуються в таких положеннях:

вперше:

– проведено кримінологічну характеристику особи, яка вчинила катування: особи чоловічої статі у віці від 30 до 50 років, з середнім освітнім

рівнем, що перебувають в сімейно-шлюбних відносинах, та жертви вказаного злочину: повнолітня особа здебільшого чоловічої статі віком від 18 до 45 років, що проживає в містах;

– виокремлено типи злочинців, що вчиняють катування: ситуативно-криміногенний тип, ситуативний тип, послідовно-криміногенний тип та випадковий тип;

– визначено чинники, які детермінують вчинення катування: 1) загального характеру, серед яких: економічні причини і умови – низький рівень доходів населення, скорочення робочих місць, безробіття, неможливість подальшого працевлаштування, що формує у багатьох громадян стан незадоволеності своїм соціальним становищем, стан безвиході, дратівливості, конфліктності, що в свою чергу веде до скоєння злочинів, в тому числі насильницьких, таких як катування; духовно-моральні: поширеність в суспільстві насильства, жорстокості, статевої розбещеності, всесилля грошей, знецінення людського життя, алкоголізм і наркоманія; 2) специфічні, які полягають в законодавчих суперечностях, що визначають злочинність і караність насильницьких діянь, катування в тому числі; незахищеність потерпілих від катування, проблеми, пов'язані з лікуванням від алкоголізму і наркоманії, і деякі ін.; 3) індивідуальні, зумовлені недоліками особистісного характеру, властиві конкретним злочинцям, які вчиняють катування: низький освітній рівень злочинця; алкогольна та наркотична залежність; психічні захворювання і відхилення; агресивність і жорстокість як типові риси характеру; аморальність і протиправність поведінки.

удосконалено:

– поняття «попередження катувань» під яким слід розуміти системну діяльність державних і громадських органів, окремих громадян, спрямовану на мінімізацію причин та умов злочинів даного виду; а також здійснення впливу на осіб, які їх здійснюють, забезпечення захисту потенційних жертв від таких злочинів;

– систему заходів кримінологічного попередження катування через розробку та прийняття цільових програм, спрямованих на надання матеріальної, психологічної, медичної допомоги і підтримки громадян, які опинилися в кризовій ситуації;

– класифікацію осіб, які найчастіше стають жертвами катувань: особи, які зловживають алкогольними напоями чи систематично вживають наркотичні засоби; особи, які самі ініціюють порушення громадського порядку; молодь;

набули подальшого розвитку:

– засоби індивідуального попередження катування: примус (система покарання та заохочення); переконання (бесіда, власний приклад, правове, культурне та релігійне виховання); надання допомоги (працевлаштування, поліпшення побутових умов).

– наукові пропозиції, щодо кримінологічної характеристики катування.

4.6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Публікації у наукових фахових виданнях України:

1. Мигаль Р.В. Координаційні напрями діяльності держаних органів та посадових осіб, щодо запобігання катувань. *Право.ua*. 2017. № 1. С. 218-224.
2. Мигаль Р.В. Система попередження катування. *Право і суспільство*. 2018. № 3. ч. 2. С. 219–223.
3. Мигаль Р.В. Детермінанти катування. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 2. С. 302–304. URL: http://pap.in.ua/2_2018/90.pdf
4. Мигаль Р.В. Заборона катування на міжнародному та державному рівнях. *Приватне та публічне право*. 2018. № 3. С. 72–75.

Публікація у науковому періодичному виданні іншої держави:

5. Мигаль Р.В. Victimology: concepts and its types. *Acta Moraviae*. 2020. № 1. P. 53-58.

Тези доповідей і матеріали науково-практичних конференцій:

1. Мигаль Р.В. Характеристика особистості злочинця, що вчиняє катування. Вдосконалення правового механізму захисту прав та свобод людини і громадянина в умовах Євроінтеграції: всеукраїнська науково-практична конференція (м. Львів, 29 березня 2019 р.). Львів, 2019. С.190–192.
2. Мигаль Р.В. Попередження катування в сімейно-побутовій сфері. Актуальні проблеми науки і практики у світлі Євроінтеграції: міжнародна науково-практична конференція (м. Львів, 17-18 травня 2018 р.). Львів: Львівський університет бізнесу та права, 2018. С. 146–148.
3. Мигаль Р.В. Детермінація насильницького злочину: катування. Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права: міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 8-9 червня 2018 р.). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2018. С. 55–57.
4. Мигаль Р.В. Міжнародно-правові акти, щодо заборони катуванню. Актуальні питання розвитку правової держави в умовах сучасного становлення громадянського суспільства в Україні: міжнародна науково-практична

конференція (м. Харків, 15-16 червня 2018 р.). Харків: Асоціація аспірантів-юристів, 2018. С. 91–92.

Основні положення та результати роботи у повній мірі відображені у наукових працях за темою дисертації.

4.7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні положення дисертації, теоретичні та практичні висновки й рекомендації оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: «Всеукраїнська науково-практична конференція» (Львів, 29 березня 2019 р.); «Актуальні проблеми науки і практики у світлі Євроінтеграції» (м. Львів, 17-18 травня 2018 р.); «Актуальні питання теорії та практики застосування сучасного вітчизняного та міжнародного права» (Київ, 8-9 червня 2018 р.); «Актуальні питання розвитку правової держави в умовах сучасного становлення громадянського суспільства в Україні» (Харків, 15-16 червня 2018 р.).

4.8. Наукове значення виконаного дослідження.

Дисертація має теоретико-прикладний характер, а сформульовані й обгрунтовані в ній наукові положення, узагальнення та висновки становлять науковий інтерес і можуть бути використані у:

– *науково-дослідній роботі* – для удосконалення, вивчення та подальшого розвитку аспектів кримінологічної характеристики катування;

– *навчальному процесі* – під час підготовки підручників, навчальних посібників та курсу лекцій з «Кримінологія», «Кримінальне право».

4.9. Практична цінність результатів дослідження полягає у можливості їх застосування в цілях удосконалення кримінологічного планування та комплексної реалізації заходів запобігання вчиненню катування.

4.10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення - дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України;

У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

5. З урахуванням зазначеного,

На фаховому семінарі зі спеціальності 081 Право Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» ухвалили:

5.1. Дисертація Мигалья Романа Васильовича «Катування: кримінологічний аспект» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає у розробці комплексної та системної кримінологічної характеристики катування, що має важливе значення для галузі знань 08 Право.

а. У 9 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 4 статті у наукових фахових виданнях України та 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави.

б. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

с. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Мигалья Р.В. дисертація «Катування: кримінологічний аспект» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за – 10 (десять)

проти – немає

втримались – немає

Головуючий на засіданні фахового семінару
доктор юридичних наук, професор

Ортинський В. Л.

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального права і процесу

Гумін О.М.

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного
та інформаційного права

Бортник Н. П.

Відповідальний в ІНПІ за
атестацію PhD

доктор юридичних наук,
професор, заступник директора
Навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти

Гарасимів Т. З.